

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 7 februari 1939 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 18 november 1938 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 15, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, jämlikt § 87 rege- ringsformen föreslagit riksdagen att antaga Kungl. Maj:ts förslag till lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsall- männingar.

Förslaget är av följande lydelse:

»F ö r s l a g

till

**lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107)
om häradsallmänningar.¹**

Härigenom förordnas, att 60, 61 och 72 §§ lagen den 13 maj 1932 om häradsallmänningar samt rubriken före 60 § samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår:

Om talan mot allmäningsstyrelse och revisorer.

60 §.

Varder talan å allmäningsstyrelsens förvaltning under den tid förvalt- ningsberättelsen omfattar ej anställd inom sex månader från det berättelsen framlades å allmäningsstämma, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Utän hinder däraf, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvalt- ningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

61 §.

Talan mot revisorerna enligt 48 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å allmänningstämma, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blivit begången.

72 §.

1 mom. Menar delägare att beslut, som fattats å delägare- eller allmänningstämma, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot reglementet eller annan föreskrift, som myndighet enligt denna lag meddelat eller fastställt, må han däremot föra talan genom besvär, vilka, jämte överklagade beslutet, skola ingivas till länsstyrelsen inom trettio dagar efter beslutets dag. Försummas det, vare rätt till talan förlorad. Ändå att talan föres mot beslutet, gånge det i verkställighet, där ej länsstyrelsen annorlunda förordnar.

Utslag, varigenom delägare- eller allmänningstämmas beslut upphävts eller ändrats, gälle jämväl för de delägare, som ej klagat.

2 mom. Över beslut, som länsstyrelse enligt denna lag meddelat, föres klagan i den ordning, som i 71 § första stycket sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1940, dock att talan mot beslut, som tidigare fattats av delägare- eller allmänningstämma, skall föras enligt förut gällande bestämmelser.»

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas nedan, hänvisa till propositionen.

Vid 1938 års riksdag antogs ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag till ny lagstiftning angående allmänningsskogar i Norrland och Dalarna (prop. nr 267, jordbr. utsk. utl. nr 91, R. skr. nr 372). Lagen i ämnet promulgerades sedermera den 17 juni 1938 (nr 297). Genom denna nya lag har i fråga om allmänningsskogarna och deras förvaltning genomförts en ordning, som i allt väsentligt överensstämmer med den för häradsallmänningarna gällande. Även i formen utgör lagen i det stora hela ett återgivande av stadgandena i lagen om häradsallmänningar. Emellertid intager den nya lagstiftningen i fråga om klagan över delägarnas å stämma fattade beslut en annan ståndpunkt än vad för motsvarande fall gäller enligt häradsallmänningsskoglagen. Enligt 61 § sistnämnda lag skall delägare, som menar att beslut, vilket fattats å delägare- eller allmänningstämma, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot reglemente eller annan föreskrift, som myndighet enligt lagen meddelat eller fastställt, äga att tala därå genom stämning till domstol å allmänningsskoglagen. Jämlikt 65 § lagen om allmänningsskogar skall talan mot allmänningstämmas beslut däremot föras i den för kommunala mål stadgade ordning.

I samband med tillstyrkande av propositions avlåtande till riksdagen angående lagstiftningen för allmänningsskogarna uttalade föredragande *departementschefen*, att, därest förslaget, i vad detsamma gällde klagan över allmänningsstämmas beslut, godkändes av riksdagen, det torde få övervägas, huruvida icke en jämkning av häradsallmänningsslagens bestämmelser i ämnet borde vidtagas för vinnande av likhet i de båda lagstiftningarna i förevarande hänseende.

Jordbruksutskottet, vilket behandlade propositionen och tillstyrkte bifall till densamma, anförde i förevarande hänseende följande:

Redan vid häradsallmänningsslagens tillkomst hade mycket delade meningar förekommit rörande vilken väg, som borde väljas för klagan över stämmobeslut. Kungl. Maj:ts förslag att nu i fråga om allmänningsskogarna välja en annan instansordning än den, som kommit till användning i häradsallmänningsslagen, syntes närmast vara föranlett av att lagrådet i sitt yttrande över förslaget enhälligt hemställt härom. Därjämte hade från delägarnas sida uttryckts önskan om denna ordning. Med hänsyn härtill ville utskottet ansluta sig till förslaget i förevarande avseende, oaktat att härigenom skiljaktighet i förevarande hänseende komme att uppstå mellan nu berörda lagar. Utskottet ansåge emellertid i likhet med *departementschefen*, att det borde övervägas, huruvida icke en jämkning av häradsallmänningsslagen på förevarande punkt borde ske, då det icke kunde anses lämpligt, att olika instansordningar tillämpades på så närliggande och likartade rättsområden som här vore ifråga.

Vad utskottet sålunda i sitt utlåtande anført godkändes av *riksdagen*, som jämväl med bifall till utskottets hemställan godkände propositionen.

I infortrade *yttranden* rörande den nu ifrågasatta ändringen i häradsallmänningsslagen ha styrelsen för Sveriges häradsallmänningsförbund och samtliga länsstyrelser med undantag av länsstyrelsen i Södermanlands län biträtt eller icke haft något att erinra mot densamma. Av häradsallmänningstyrelserna hava 20 tillstyrkt ändringsförslaget och 22 avstyrkt eller ansett ändring i lagen opåkallad.

Departementschefen har i ärendet anført följande:

»Genom den nya lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna ha beträffande dessa skogar genomförts bestämmelser vilka nära ansluta sig till dem, som gälla för häradsallmänningarna. Såsom framgår av vad förut anförts ha emellertid i fråga om talan mot stämmobeslut olika regler upptagits i ifrågavarande två lagar. Detta förhållande kan icke anses tillfredsställande. På sätt jordbruksutskottet i sitt utlåtande till 1938 års riksdag framhållit måste det anses olämpligt, att olika instansordningar tillämpas på så närliggande och likartade lagstiftningsområden. En ändring av häradsallmänningsslagens bestämmelser i ämnet i syfte att bringa dessa i överensstämmelse med motsvarande regler i den nya lagen om allmänningsskogar torde därför i anslutning till vad utskottet uttalat böra genomföras. En sådan ändring torde lämpligen böra ske sålunda, att i 72 § häradsallmänningsslagen såsom ett första moment upptagas bestämmelser därom, att talan mot delägare- och allmänningsstämmas beslut skola föras genom besvär. De

nuvarande bestämmelserna i denna paragraf rörande klagan över länsstyrelses beslut torde böra upptagas såsom ett andra moment. Bestämmelserna i 61 § angående talan mot delägare- och allmänningstämmas beslut torde böra utgå ur lagen. Under sistnämnda paragraf torde i stället böra upptagas föreskrifterna i sista stycket av 60 §. I enlighet härmed har departementets förslag till vissa ändringar i häradsallmänningsslagen utarbetats.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Vid behandlingen av propositionen (nr 267) till 1938 års riksdag med förslag till ny lagstiftning angående allmänningsskogar i Norrland och Dalarna förklarade utskottet (utlåtande nr 91), att det borde övervägas, huruvida icke en jämkning i överensstämmelse med denna lagstiftning borde ske av häradsallmänningsslagens bestämmelser om klagan över allmänningstämmas beslut. Det kunde icke anses lämpligt, att olika instansordningar tillämpades på så närliggande och likartade rättsområden som här vore ifråga. Genom det föreliggande lagförslaget avses nu att införa samma instansordning med avseende på häradsallmänningarna som 1938 antogs för nyssnämnda allmänningsskogar, varigenom talan mot stämmobeslut skall föras i den för kommunala mål stadgade ordning. Utskottet biträder denna lösning av förevarande spörsmål och då utskottet icke heller har någon erinran mot utformningen av lagförslaget, får utskottet tillstyrka detsamma.

Utskottet.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 7 februari 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 4.
